

Burg Hohes Haus

Burg Hohes Haus is een monumentaal familiehuis gelegen in de oude stadsmuur van Nienborg (Duitsland). Het Huis is het hoofdgebouw van een ringmuurburcht uit 1198. Die werd gebouwd door de bisschop van Münster om de handelsweg Münster-Deventer te beschermen tegen aanvallen. In 1600 kreeg Burg Hohes Haus zijn huidige aanzien, nadat het in 1593 was afgebrand. Zie www.burghoheshaus.de

VOORZIJDIG BURGHOHESHAUS

De rol van de grens

Over de Grens is het thema van de Dag van het Kasteel 2019. Bij Burg Hohes Haus in het Duitse dorp Nienborg (gemeente Heek), pal over de grens bij Enschede, speelt de grenslijn een bijzondere rol. Diederik von Bönninghausen, lid van de Nederlandse familietak die het kasteel beheert: "Mijn familie is al eeuwen aan beide kanten van de grens te vinden. Die scheidslijn zit meer in onze hoofden dan in de praktijk".

TEKST: ANNE DE JONG FOTOGRAFIE: ALBERT SPEELMAN

De adellijke familie Von Bönninghausen, wier geschiedenis teruggaat tot 1400, komt uit het Sauerland, maar kwam ook voor in Münsterland, Limburg en Brabant.

Diederik von Bönninghausen behoort tot de 14e generatie van de Twentse tak. Die stamt uit 1724 en bewoont landgoed Herinckhave. De achternaam Von Bönninghausen tot Herinckhave voert hij niet, want 'iedereen weet toch wel dat wij daarvan komen'.

Het familiewapen is een gekroonde snoek. "De Nederlandse tak heeft, in tegenstelling tot de Duitse, een gekroonde snoekenkop in een watertje, omdat ons land veel met water heeft. Dat is een grappig verschil".

Bewoning

Dankzij een huwelijk met een telg uit de Duitse familie Von Heyden kwam Burg Hohes Haus in de familie. Via verschuivingen van erfenissen kwam het Huis vanaf 1905 in bezit van oudoom Lodi sr.

Vanaf 1960 bewoonde oom Lodi jr. het Huis. Tot zijn overlijden in 2005. Al sinds de jaren '60 is het familiehuis onderge-

bracht in een beheerstichting met als doel openstelling met een 'Von Bönninghausen presence'.

Buitenplaats

Tot 1914 en in de periode tussen beide wereldoorlogen, bewoonde de familie het Haus vaak alleen in de zomer. Het diende als buitenplaats of als uitvalsbasis voor bezoeken aan het Münsterland.

Ook de huidige generatie verblijft er nog regelmatig bij evenementen. Of om groepen toeristen en bezoekers persoonlijk te ontvangen. Daarmee heeft het huis zijn oude functie als buitenplaats terug.

Tijdsgrenzen

In Burg Hohes Haus zijn diverse tijdspannen zichtbaar in het exterieur en interieur. Op zolder is zelfs nog een originele draagbalk uit 1288 aanwezig. In de buitenmuren zijn restauraties en verbouwingen uit diverse perioden zichtbaar, zoals een dichtgemetselde deur waarmee men vroeger op de ringmuur kon komen.

Wat nu in het huis staat qua interieur zijn meubels die uit de

Paspoort

Naam: *Diederik von Bönninghausen*

Leeftijd: *49 jaar*

Burgelijke staat: *getrouwd*

Betrokkenheid: *lid van de Twentse tak van de familie en lid van de beheerstichting van het Hohes Haus*

Huidige functie: *zelfstandig adviseur voor erfgoedinstellingen en musea*

ACHTERZIJDE EN ZIJKANT VAN HET HOHES HAUS MET VEEL TIJDSSPOREN VAN VERBOUWINGEN EN HOLLANDSE GEVEL.

streek komen. Hoewel veel objecten door oom Lodi en zijn vier zusters uit allerlei windstreken in het huis zijn gebracht, is het interieur door Lodi jr. teruggebracht naar de 16e eeuw. Want de Hollandse renaissance vond hij de mooiste periode. Zo past, ook door alle eeuwen heen, het interieur goed bij de uitstraling van het huis en zijn Nederlandse bewoners.

Nadat Nederland in 1814 koninkrijk was geworden, verkreeg de familie in ons land het predicaat jonkheer. Een 'grens' tussen de adel en de lokale bevolking is er niet. De familie streeft juist naar binding met de lokale gemeenschap. "We hebben voor het dorp en wijde omgeving een belangrijke publieksfunctie met het café, trouwzaal en muziekoptredens.

FOTO BOVEN: RIDDERZAAL.

FOTO ONDER: CAFÉ EN ONTVANGSTRUIMTE VOOR GROEPEN IN DE KELDER VAN HET HAUS.

Dag van het Kasteel

Op de 12e Dag van het Kasteel halen kastelen en buitenplaatsen hun poorten van het slot. Bezoek op 10 juni 2019 monumenten die normaal niet toegankelijk zijn voor publiek. De jaarlijkse Dag van het Kasteel is een initiatief van de Nederlandse Kastelenstichting. Zie www.dagvanhetkasteel.nl

Op zolder bevinden zich tal van oude reiskoffers waarin veel spullen over de grens werden meegenomen naar het zomerverblijf en meubilair dat is aangekocht van over de grens. Want in dit soort huizen was het gebruikelijk dat de stoelen uit bijvoorbeeld Frankrijk werden gehaald naar Frans model.

Dorpsleven

De bewoners van Burg Hohes Haus worden in het dorp *Herr Baron* genoemd. De familie voert sinds 1634 de titel *Freiherr*.

We vinden het heel belangrijk dat het huis onderdeel is van het dorpsleven, dus we proberen het regelmatig open te stellen".

Internationale gebruiken

Von Bönninghausen zegt het leuk te vinden beide culturen te kunnen beleven, zowel de Twentse paasvuren als de Duitse Schützenfesten.

"Een aantal feestdagen heeft in Duitsland een andere nadruk.

TROUWZAAL MET OPEN HAARD.

‘Sinterklaas is hier een middagje. Verder is de adventstijd belangrijk. Dan gaan drie wijzen langs de deuren, ook die van het kasteel, en schrijven met krijt op de gevels dat ze langs zijn geweest. Dat is hier een sterke traditie. En er is echt een duidelijke culinaire kalender. Het jaar bestaat o.a. uit asperges, cantharellen en daarna gans en wild’.

Dag van het Kasteel

Het Burg Hohes Haus doet voor de vierde keer mee aan het jaarlijkse evenement Dag van het Kasteel.

Von Bönninghausen: “We vinden het belangrijk om te laten zien dat ook over de grens veel Nederlands te beleven valt. We laten de beletage, de trouwzaal, de ridderzaal, de zolder, de kelder, de tuin en de imposante stadsmuur zien. Men kan Duitse streekspecialiteiten ervaren in ons café: Kuchen, Wurst und Bier. We ontvangen ook veel Duitse bezoekers die daar-

na naar buitenplaatsen in Nederland trekken. En we krijgen veel Nederlandse bezoekers tijdens Duitse evenementen. Daarin zijn we juist grensoverschrijdend bezig”.

Erfgoedbenadering

Een verschil in erfgoedbenadering tussen beide landen ziet Von Bönninghausen wel.

“Er is sprake van een wettelijke grens. In Nederland ligt de focus op onderhoud, in Duitsland op renovatie en restauratie. Duitsland is meer een hiërarchische samenleving. In Nederland vul je formulieren in, je levert ze in bij de ambtelijke organisatie, je wacht een hele tijd en dan komt er iets uit”.

Samenwerking

“We presenteren ons als Nederlands, maar we zijn natuurlijk echt een huis van deze streek. Het is hier altijd grenzeloos geweest. De cultuur, de bouwcultuur en de familiecultuur hebben zich nooit wat van de grens hoeven aantrekken. Het is juist belangrijk regionaal samen te werken en te kijken naar wat er allemaal te zien en te beleven is”.

Volgens Von Bönninghausen zijn er veel Duits-Nederlandse vriendenverenigingen in de streek, maar er zijn nog weinig professionele contacten tussen huizenbezitters aan beide kanten van de grens. “Dat is natuurlijk jammer. We liggen allemaal van hetzelfde wakker. De opties die in Nederland worden gekozen kunnen ook in Duitsland goed zijn. Het zou mooi zijn als we dat nog beter kunnen uitbouwen”.

Auteur Anne de Jong schrijft voor de Nederlandse Kastelenstichting, kenniscentrum voor kasteel en buitenplaats.

DE HOUTEN ZOLDER MET HET GEWELF VAN EEN SCHIP.

DIVERSE REISKOFFERS VAN ‘OVER DE GRENS’ OP ZOLDER.